

[Úvod](#) > [Aktivity](#) > [Monitoring divadiel](#) > Divadlá a recenzie

Poctivý Hamlet

William Shakespeare: Hamlet

Autor: Hana Rodová

Divadlo Kontra Spišská Nová Ves | 06. 11. 2011

Preklad: Zora Jesenská

Adaptácia, réžia, scéna a kostýmy: Klaudyna Rozhyn

Choreografia súboja: Igor Grečko

Masky: Amálka Ľudmila Valenčíková

Hrajú: Peter Čižmár a Peter Cibula

Divadlo Kontra, Spišská Nová Ves

Premiéra: 6. novembra 2011 SNV, 20. 11. 2011 Košice, Scéna Jorik

Býva dobrým zvykom, že v repertoári kamenných divadiel sa pravidelne objavuje jedna z najznámejších Shakespearových hier – Hamlet. Inscenovanie tohto titulu býva výzvou aj pre ostatné typy divadiel: od bábkových cez alternatívne až po divadlá malých javiskových foriem. Úspešné spišskonovoveské mini-divadlo Kontra zas predurčuje, že divák prichádza na ich predstavenia s určitým očakávaním. Toto očakávanie naplnili aj tentoraz. Netreba však so Shakespearom očakávať iba zhodu v názve. Ide naozaj o ponuku Hamleta, avšak forma zvolená režisérkou K. Rozhyn je netradičná, dôsledne premyslená, vystavaná na dvoch hercoch hrajúcich všetky postavy. Keďže je režisérka poľského pôvodu, netreba sa čudovať príklonu k poľskému chápaniu divadelného tvaru, v ktorom nechýbajú veľké gestá, dominancia pohybu, dôležitosť naznačeného gesta a jemnej mimiky, štylizácia, zvnútorňovanie, ale najmä veľmi sugestívna priama hra na diváka a s divákom. K. Rozhyn v rámci svojej režijnej koncepcie navrhla aj scénu a kostýmy. Tie sú veľmi prosté, veď sú obaja herci odetí do čierneho. Významové kostýmové posuny sú len v náznakoch, či je herec v košeli, tričku, tielku, obutý alebo bosý. Aktívnym prvkom predstavenia sú rekvizity, ktoré personifikujú postavy, či už je to svetlá šatka ako znak Ofélie, tmavá vdovská šatka ako znak kráľovnej, tielko a bosé nohy ako znak otvorenosti, úprimnosti a zároveň fingovaného bláznovstva Hamleta. Priestorové zmeny symbolicky určujú lampáše, lebka, a významové zmeny tvárové masky ako znak potulných hercov, palice ako lopaty hrobárov, meče pri súboji, či starecká palica a pod. Celkovo vonkajšie rozlišovanie postáv dotvára silná gestika, ako napr. zovretá päť za chrbtom ako symbol kráľa. Kniha zas charakterizuje Hamleta. Scéna je vystavaná pre potreby scény Divadla Kontra, ktorá sa nachádza v podzemí Domu Matice slovenskej v SNV, ale v jej prenesení do iných priestorov má svojské čaro. Hľadisko je rozdelené na štyri časti, pričom samotná hracia plocha vytvára kríž olemovaný rámom, a teda hrací priestor je v centrálnej časti, medzi divákmi i za hľadiskom.

Vytvára tak niekoľko priestorových plánov. Na jednej strane zadnej časti je zavesený rebrík, ktorý využíva postava Hamleta a predstavuje akési útočisko. Zaujímavé je riešenie oddelovania výstupov a dejstiev, ktoré je uvádzané a ukončované úderom na gongy, tie sú súčasťou scény a používajú ich samotní herci.

Pokiaľ ide o text, zostalo v Hamletovi Divadla Kontra dosť postáv, a teda okrem samotného Hamleta sa tam predstavia dánsky kráľ Klaudius, kráľovná Gertrúda, priatelia Hamleta, komorník Polonius, Ofélia, jeho syn Laertes, herci, hrobári atď. Toto množstvo postáv vytvárajú dvaja herci P. Čižmár a P. Cibula (obaja sú aj hercami Štátneho divadla Košice). Pôvodný dramatický text tak zostáva síce zjednodušený, ale účelovými škrtmi vhodne zhustený.

Zatiaľ čo Čižmár hrá v prvom rade Hamleta a vo zvyšných postavách sa strieda s Cibulom, ten hrá najmä protivníkov Hamleta, ale aj jeho partnerov na scéne, pričom sa takisto objavuje v úlohe Hamleta. Čižmár je na scéne plastický, tvárny, veľmi sugestívny. Pracuje s mimikou, gestom, dôležitý je v jeho prejave pohyb, ktorý determinuje (rovnako ako u Cibulu) predstavované postavy. Jeho Hamlet je vášnivý, trpiaci, súcitný, ale aj pomstychtivý. Nehrá zbytočne prehnane, práve naopak, znútorňovanie a scivilňovanie pocitov mu dáva pečať modernosti a aktuálnosti. Čižmár znova potvrdzuje, že je doslova predurčený pre komorné produkcie. Takýto typ divadelného priestoru mu pomáha rozohrávať široké spektrum pocitov, prežívania a zároveň svojskej štylizácie. P. Cibula vytvára svoje postavy podobným interpretačným kľúčom ako už spomínaný Čižmár, no napriek tejto plasticite pôsobí trochu ťažkopádnejšie; gro jeho spôsobu hrania je v hlase a imitácii postáv. Takisto však využíva gestické, mimické a pohybové prostriedky na rozlíšenie postáv. Energia, ktorá z neho vychádza, je príliš vtáhujúca, nenechávajúca priestor pre diváka. Cibula v snahe udržať temporytmus predstavenia na mnohých miestach neukončuje akcie, nenecháva vyznieť jednotlivé repliky a konania postáv, čo je na škodu veci, pretože by mu to dávalo možnosť uhrat' čistejšie a ráznejšie strihy. S Čižmárom sa však na javisku vhodne dopĺňajú. Tvoria svojškú dvojicu a v rámci nej netradičné panoptikum shakespearovských postáv.

Hra Hamlet Divadla Kontra zo Spišskej Novej Vsi je dôkazom toho, že aj dnes medzi profesionálnymi hercami existujú nadšenci, ktorí sa chcú realizovať aj v iných ako kamenných divadlách, majú vnútornú potrebu dať zo seba viac, ako sa od nich očakáva. A ak majú to šťastie, ako je to v prípade Divadla Kontra, že majú svojho dvorného režiséra (v tomto prípade režiséru), ktorý ich svojou kreativitou, energiou, nápadmi a divadelným vedením usmerňuje a svojím spôsobom im aj vtlačí svoju pečať, na takýto typ divadelnej produkcie sa pre divákov vždy oplatí prísť. Ponúknú mu totiž poctivé divadlo, a to je dnes už vzácné.

2. 12. 2011 Hana Rodová

© 2010 Divadelný ústav – Všetky práva vyhradené. Divadelný ústav je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.